

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els premis literaris a Lletra, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/premi/premis-literaris> >

 Premis literaris
(Nou diccionari 62 de la literatura catalana)

Guardó atorgat normalment a un llibre de creació o d'investigació literàries.

Tal com els entenem avui, es diferencien dels [Jocs Florals](#) perquè són atorgats a obres i no a composicions o fragments. Com a precedent, podem esmentar el premi Fastenrath que els Jocs Florals de Barcelona, ja des de la segona dècada del segle XIX, concedeixen a un llibre de poesia o a una novel·la. Però en realitat els premis literaris en sentit modern neixen amb el Crexells de novel·la, instituït i donat des de 1928 en memòria del filòsof Joan Crexells i destinat a la millor novel·la, inèdita o publicada. La Generalitat patrocina aviat altres premis: Joaquim Folguera, de poesia des de 1932; Ignasi Iglésies, de teatre (des de 1932); [Joan Maragall](#), d'assaig (des de 1936); [Narcís Oller](#), de contes (des de 1937); [Valentí Almirall](#), de periodisme (des de 1937), i Teatre Català de la Comèdia (1938).

La fi de la guerra civil els va estroncar, per bé que alguns foren concedits als Jocs Florals de la Llengua Catalana, convocats de manera itinerant a l'[exili](#) (1941-77). A la postguerra van ser convocats per les revistes *Antologia* i [Ariel](#) el Salvat-Papasseit i el Rosselló-Pòrcel, ambdós de poesia. El seu caràcter semiclandestí n'apagà el ressò. El 1947, però, la tradició va renèixer, gràcies a l'Editorial Aymà, amb la convocatòria del Joanot Martorell (de fet, successor del Joan Crexells). El 1950 [Josep Pedreira](#) atorgà l'Óssa Menor de poesia. Fou una primera etapa tímida i de tempteig, que va poder salvar els esculls de la censura.

La segona etapa s'estén de 1953 a 1959. L'editor [Josep M. Cruzet](#) convoca l'Aedos (1953) de biografia, el [Víctor Català](#) (1953) de contes (actualment, [Mercè Rodoreda](#) (1998)) i el [Josep Yxart](#) (1956) d'assaig. Variant el criteri predominant dels anys trenta, passen a concedir-se només a obres inèdites. La nova etapa consolida l'eficàcia dels premis i assegura un públic desorientat, que hi busca un succedani d'altres coses. Els premis esdevenen un torneig de la literatura catalana, encara molt mediatitzada. La tercera etapa, que comença el 1959, obre un esforç planificador. Es convoquen el [Carles Riba](#) (1959) (continuació de l'[Óssa Menor](#)), el [Sant Jordi](#) (1960) de novel·la (continuació del Joanot Martorell), el [Josep Maria de Sagarra](#) (1963) de teatre, el [Joaquim Ruyra](#) (1963) de narrativa juvenil, el [Josep Maria Folch i Torres](#) (1963) de narrativa infantil i d'altres menys lligats amb la literatura (pedagogia, món del treball, religió, comunicació (televisió i ràdio), etc.), però amb un abast assagístic. Entretant, havia nascut el Joan Santamaria (1956), que alterna narrativa i teatre.

Actualment, els premis literaris són patrocïnats, en general, per editors comercials o per entitats culturals (com Òmnium Cultural), i tenen un gran ressò social i mediàtic. La concessió va deixar de fer-se a redós d'una llibreria, per ubicar-se en un gran hotel. La gran majoria de premis són atorgats en la gala de la [Nit de Santa Llúcia](#), el 13 de desembre, en record del Joan Crexells, que es concedia aquell mateix dia, i amb caràcter itinerant arreu de les terres catalanes.

El valor monetari dels premis ha anat creixent si bé encara es mantenen dos premis que no tenen dotació econòmica però que signifiquen un reconeixement a les obres ja publicades: els Premis Crítica de [Serra d'Or](#) (1967) per a traducció, teatre, assaig, poesia, literatura juvenil i novel·la, i el [Lletra d'Or](#) (1955).

Altres premis són el [Josep Pla](#) (1968), de prosa, o el [Ramon Llull](#) (1981), també de prosa, convocat

Si vols citar aquesta pàgina...

Actualitat literària sobre els premis literaris a LletrA, la literatura catalana a internet (Universitat Oberta de Catalunya)

< <http://lletra.uoc.edu/ca/premi/premis-literaris> >

pel grup editorial Planeta. El 1972 van néixer els Premis d'Octubre de València, que integren tres premis: l'Andròmina de narrativa, el [Joan Fuster](#) d'assaig i el [Vicenç Andrés i Estellés](#) de poesia. A Andorra es convoca el Carlemany (1994) de novel·la i, a Girona, el Prudenci Bertrana (1968) de novel·la, el Carles Rahola d'assaig i el Miquel de Palol (1978) de poesia, entre altres. A les terres de ponent, el Josep Vallverdú (1984) d'assaig i el [Màrius Torres](#) (1996) de poesia. Pel que fa a les Illes, actualment l'antic premi de novel·la Ciutat de Palma (1958) és diu [Llorenç Villalonga](#) (1994) i, el de poesia, [Joan Alcover](#) (1994).

Copyright text © 2000 Edicions 62

Bibliografia

Bibliografia

 WEB: Tots els premis literaris en català

Base de dades del Departament de Cultura de la Generalitat amb informació actualitzada sobre tots els premis literaris que es convoquen actualment en català, amb cerques possibles per noms, modalitat, entitat convocant i localitat.

<http://cultura.gencat.net/prelit/index.asp>

 PDF: Diagnosi sobre els premis literaris catalans (2001-2002)

http://dadesculturals.gencat.cat/web/.content/sid/documents/arxiu/publicacions_estudis.htm_-_estudi_premis.pdf